

Ўзбекистан Республикасы Халық билимлендириў Ўазирлиги
Ўжинияз атындағы Нөкис Мәмлекетлик Педагогикалық Институты

Мектепке шекемги ҳәм баслаўыш тәлим методикасы кафедрасы

Апликация

Лектор Айымбетов М.

Тема: Кирисиу. Апликация хаккында тусиник.

Жобасы.

- 1. Апликация хаккында тусиник.**
- 2. Тарийхтан азгана соз.**
- 3. Апликациянын рауажланыу процесси.**
- 4. Апликация онерин уйрениудеги сырт ел сууретшилери.**
- 5. Флорист художниклердин ажайып апликациялары.**

Мамлекет хам жамийет инсан хукукын, еркинлигин, оларды жетилистириу, олардан жокары дарежедеги билимли, саналы, маданиятлы, искер канийгелер етип таярлау, тиреги шолкемлестириушиси ретинде жумыс баслады.

Президентимиз И. А. Каримовтын коплеген мийнетлеринде корсетиуиндей-ак, биз ен ардаклы шынлыкты, хакыйкатлыкты бар хужданымыз, ийманымыз, бенен тусинип жетисиуимиз, халык алдында, миллетимиз алдындагы адиули парызымыз ретинде тусинип бутун вужудимизге синдирип, алыуымыз шэрт- ол да болса хакыйкый билимли окыган, маглыуматка ийе болган адамлар гана инсан кадирине, онын кудиретине исене алады, бахалай алады, тек гана усы дарежеде таярланган адамлар гана миллий мактанышымызды, озинин миллийлик санасын рауажландырады, азат хам абат жамийетте жасау ушын гуреседи, гарезсиз мамлекетимиз дунья жузлик жамийетте озинин тийисли орнын ийелеу, абройга, хурметке ийе болуу ушын бар жигерин, журегинин отын пида етиуге шекем, жан куйдирип жасайды.

Мине, усы жокарыдагы пикирдин озиде жас ауладты тарбиялап жетилистириу, оларды билимли, маданиятлы, адамгершиликли, канийгеликке ийе болган турде жамийетте, омирде оз орнын тауып калиплестириу, мамлекетимиздин алдында турган ен адиули ен тийкаргы уазыйпа болып есапланады.

Бул ахмийетли уазыйпаны амелге асырыу хар бир пухаранын мамлекетимиздин онын тарбия хам окытыуды амелге асырыу ушын тарбия мекемелеринин, балаларга билим бериудин илимий тийкарында шолкемлестирилиуи зарур. Онын ушын ен алды менен балага тийисли дарежеде карым катнаста болууымыз керек.

Хэзирги заман тарбияшыларынын билимине койылып атырган жокары талаптар улыума билим беретугын хам касипке таярлайтугын мектеп реформаларына тийисли хукиметлик хужжетлерди хам материалларда оз саулелениуин тапты.

Гарезсиз мамлекетимиз бугинги кунинде билимлендириу тарауында улкен жетилискенликлерди колга киргизиуге мияссар болмакта. Сонын ишинде «Билимлендириу хаккындагы» нызамы «Кадрлар таярлау миллий» багдарламасы тарбия, Билимлендириу

тарауындагы улкен озгерислер болып есапланбакта. Жас аулад тарбиясындагы миллий урип –адет дастурлерине айрыкша итибар берилди. Оларды ен ахмийетли узыйпа жас ауладтын коркемлик билимин, эстетикалык теориясын адеуир жаксылаудан ибарат. Гоззаллык сезимин рауажландырыу, жокары эстетикалык талгамларды калиплестириу, искусство шыгармаларын, тарийхий хам архитектуралык естеликлерди ана табияттын гоззалыгын хам байлыкларын тусиниу , бахалау укыбын рауажландырыу зарур.

Сонын ишинде «Апликация» сабагына токталып отемиз. Бул паннин тийкаргы узыйпасы окыушыларда балаларда гоззаллык сезимин рауажландырыуга, жокары эстетикалык сезимлерди калиплестириуге, хакыйкый коркем шыгарманы томен мазмунлы шыгармадан айыра билиуге жардем етеди. Апликация программалык курсы окыу сабакларында балалардын доретиушилик укыбын коркемлик талгамы пайда болады, сезиушилик маданияты, кориу аркалы анализлеу укыбы артады. Бундагы орайлык болим кагаздан исленген апликация болып есапланады. Апликация жумисларын озлестиргенде танлау сезими, укыплылыгы рауажланады.

«Апликация»- латынша «аппликатио»- басыу, койыу, кесип алыу, хар кыйлы формаларды устине койыу хам оларды тийкаргы рен деп есаплаган баска материалларга бекитиу сыяклы сууретлеу техникасы турлеринин бири болып есапланады.

«Апликация» тусиниги озинин касийетлери хам материаллардын фактурасы бойынша хар кыйлы орынлау техникасын уксаслыгы тийкарында бирлескен коркем шыгармаларды доретиу усылларын оз ишине алады. Апликацияны орынлау техникасында колланылатугын хар бир материал оган анык тасир етиуши озгешеликлерге ийе болады. Мысалы, кагаз, сабан, кептирилген осимликлер, кайын кабыгынын устинги кабаты улыума турге (фонга) хар кыйлы желимлер менен жабыстырылады: адетте гезлеме, тери, жун, кийиз тигиледи, ак терек туги, макпал кагазга желимсиз жабыстырылады.

Апликация – сууретлеудин реалистлик тийкарын саклап калыушы коркемлик жумисларынын анагурлым апиуайы тусиникли усылларынын бири. Бул апликация тек гана безеу жумисларына емес (корсетпели кураллар ислеуге хэр кыйлы ойынларга ойыншыкларга байракшаларга байрам сэнелерине багышланган саугаларга хэр кыйлы костюмлерди безеуде газета, стенд хам коргизбелерди балалар бакшаларын безеуде) суурет, панно, нагыслар салыуда х.т.б.безеу, ашекойлеу, жумисларында кеннен колланылады.

Апликациянын тийкаргы белгиси сулдер туринде беруи, образды бир калипте корсетиу, рен даklarын бир кыйлылыгын уйымластырыу болып есапланады. Апликация айрым

коринислеринен туратугын- затлык (жапырак, шака, агаш, замрак, гул, кус, хайуан, жай, машина, адам х т б) болууы:

Харекетлердин, уакыялардын жыйынтыгын анлататугын- сюжетлик (жана жыл салюти, бизин уатан, колхоз багы, куслар ушып келди х т б):

- Хар кыйлы затларга нагыс ойуу, кесте салууды оз ишине алатугын «Декоративлик» аппликациялар болууы мумкин.

Аппликация устки кийим, аяк кийим, уйге хам тутынуу затларына хазирде коплеген халыклардын сан бериу, безеу жумыслары ен айемги усылларынын бири болып есапланады. Аппликациянын пайда болууы узак отмишлерге тийисли болып оларга, хайуан терилеринен исленген кийимлердин жийек тигислери анык далил бола алады. Сонын менен бир катарда ески гилемлер гезлемелер, ата-бабамыздан калган естеликлерди мысалга алсак кателеспеймиз.

Аппликациянын рауажланыу процесси айемги Азия, Европа, Америка маданияты естеликлеринин коринислери хам хар кыйлы халыклар хам дауирлерден бизге шекемги сакланган аппликация улгилеринде анык коринеди. Айемги общиналык жамийетте адамлар арасындагы социаллык тенсизликтин жок уактында аппликация жумысларына колланылатугын материаллардан хаммме тен пайдаланыуга мумкиншилик болган. Кейин аппликация баскада коркем-онер турлери сыяклы жана социаллык жагдайларды басынан кеширди. Мартебели адамларга арналган нагыс, кестелер озинин курамалылыгы хам оларга жумсалатугын материаллардын кымбатлылыгы менен ажыралып туратугын еди.

Бизин эрамызга дейинги (V-III асирлер) сакланып келген Пазырык корганы аппликациясы жокары коркемлик шеберлиги менен белгили. Кауим косемлеринин кабирстанларын жазыуда 5 корганнан хар кыйлы затлардан исленген (сакана) табыт табылган. Корганда 10 ат тулгасы манги тонлау салдырган агаштан териден хам кийизден исленген затлары сакланып калган. Еки гуресиуши канатлы хайуан териси аппликациясы менен безелген ат ерлери табылган. Сууын басы туриндеги тери болеклеринен исленген ыкшам ыдыслар, коркем онер катарына киреди. Бурынлары сары, коныр ренде болатугын кайын кабыклары аркалы жинишке жолаклар менен табыттын барлык сырткы кабаты желимленген. Табыттын капталы тери болеклеринен исленген кораз суурети менен безелген 30 кв метрге жакын келетугын ак шатырга ренли нагыслар жабыстырылып сулуулап эшекойлеп тигилген

Сууретлеудин схемалык хэм шама менен ислениуине карамастан олардын тан каларлык шеберлик пенен адамлардын куслардын хайуанлардын анык дэл характеристикасы берилген. Эйемги уакытларда хайуанларды инталык пенен сууретлеген хэм бул жагдайда адамлар кутэ журеклик корсеткен: Кошип журиуши кэуимлердин коркемлик мэденияты дэрежеси онын хэрекет

динамикасы нэзик безеу сезгерлиги шеберлик пенен сууретлеп берилген.

Хэр кыйлы халыклар сууретлеу иси ушын турли материаллардан пайдаланылады мысалы тувалылар ат ерин безеуде озинин кориниси жагынан таптырмайтугын алтын сары рендеги пута кабыгынан пайдаланылады. Батыс тувинлилери безеу жумысларында бурыннан ак кийизлерден пайдаланып келинген. Буны олар бас кийимлерин безеуде кеннен пайдаланылган. Гезлемелер менен сууретлеу исинде шай калташа, дуз хам баскада калталарды, порхан костюмлерин безеген.

Бурынгы бирлескен миллетлер этногеографиялык музейде порханлардын кызыл мауытыдан исленген манлай тангысы илиули тур. Онын бет алпети ренли гезлемелер болеклер аркалы сууретленген.

Кыргызлар, калмаклар, манголлер телпеклерин аппликация аркалы безейди. Кесте, нагыс салыу аркалы сууретлеу кошип журиу дастурлерине сайкес хамде кийетугын кийимлер хамде баска да буйымлар шыгыс Башкурт районларында кен орын алган. Асиресе бул сууретлеу усылы хаяллар аяк кийим безеуде колланылган. Безеуде тийкаргы элемент болып журек, шак, толкын, жаргы тислер нормасындагы фигуралар кабыл етилген. Нанайлар, ульчилар, нивхийлер, уадегейлер хам баска да аз санлы халыклар айемги неолит дауирине барып такалатугын жокары коркемлик маданиятка ийе. Бул маданияттын тийкары олар турган улке, табияттын алуан турли коринислерин саулелендиретугын бай бояулардан ибарат. Коп жыллар дауамында аппликация тек Азияда емес, Европа, Италияда, Испанияда, Германияда, Францияда кеннен колланылган. Орта асирлерде Батыс Европада аскерий ислер хам жер байлыгы колында болган катлам (Рыщорлык) арасында да аппликация кеннен таралган. Аскерлердин жарысында кауим белгилери-герблер пайда болды. Герблер еки тарепинен анык кориниуи керек болып, аппликация жолы менен нагыс салыу керек болады. Сицилия короли Рожер 2 Византия туткынларынын укыплылыгы токуушы хам онер салыушыларынын айырмашылыгы аппликацияны озгеше колланылыуында. Сицилия мауытысынан кыйып нагыс салыу копиликке белгили болды. Кейин усыган уксас нагыс салыу онери Италияда кеннен тарады. Асиресе нагыс бетине макпалдан салынган-Испан аппликациясын мактауга болады. Ертедеги ояныу дауиринде нагыс салыу жаксы жетилишип кобирек аппликация колланыла баслады.

Аппликация жумыслары XVI- асирде Италияда, Испанияда ширкеу липасларында анык гуллене баслады. Оларда карама-карсы рен бирикпелеринде кайталаныу характерли болды. Кызыл, жасыл, сары ренлердин биригиуи санге айланды. Мысалы: (Германияда VII-асирде) кызыл макпалга сары жипек, атлас кыйындылары менен

айкастырылган гилт гербин салды, (Францияда XVIII асир) жумсак столды креслоны шийе ренли макпалга сары жипек гезлемелери материаллары менен нагыс салып таслау, калта тигиу: (Италияда XVII асир). Лаврентий аулени кызгылт макпалга, сары гезлемеге жасыл тур берип сууретлеулер, турлендириулер рауажланып баслады.

Сон гезлемеден аппликация ислеу орнына кагаз аппликациясы кирип келди. Ол кагаз ондирисинин пайда болыуына байланыслы болды. Аппликациянын жана тури ретинде кагаздан исленген силуэт-сулдер бериу онери есапланган. Силуэт (келбет, сулдер.) сууретлеу искусствосынын айемги тури ретинде бизин эрамыздан бурынгы VI асирде пайда болган. Грецияда аңыз соз пайда болган: Дибудтардын кызы уйинде дийуалга озинин суйген жигитинин сууретин сызган. Сол уакыттан баслап Грек вазаларында кара жазык профильдеги (каптал коринисиндеги) фигуралар пайда болды. Сулдер- келбет искусствосы Францияда рауажлана баслады. Людовик XV сарайында Этьен Силуэт бас финанс баскарыушысы болды. Ол сарайды баскарып калыу ушын жумсалатуугын каржыларды кыскартыу хаккындагы бир канша реформалар жургизди. Жокары катламдагы адамлар бас баскарыушынын бул исине мыскыллап кулип, оны отставкага шыгарыуды мажбур етти. Оны тынышландыратугын бирден- бир ис олда болса кагаздан ози калеген сууретлерди салыу ис болып калды. Солай етип, «СИЛУЭТ» хаккындагы апсана усылай пайда болды. Ол хазирги кунге шекем жетип келди.

Россияда сулдер XVIII асирдин акыры XIX асирдин басында санге айланды. Сулдерин салып тек сууретши касибинин ийелеринен емес, ал дворянлардын да куныгып ислейтуугын онерине айланды. Россияда Европага данкы шыккан еки сулдер салыушы Ф Сидо хам Ф. Артинг жасады .1799- жылы «Екатерина II хам онын коршауындагы жакынлары» хаккындагы китап басылып шыкты. Ондагы 180 аслам ойып салынган сууретлерди, Ф.Сидо ислеген. Булар жокарыдагы катламдагы мырза, торелер, хасылзадалар уакилдеринин сууретлери.

XIX асирдин биринши ярымында ен ири силуэт устасы граф Ф. П. Толстой (1783-1873) болды. Озинин узак омиринде Толстой 2000 нан аслам хар кыйлы жумысларды иследи. Онын Эрмитажда 50 силуэти Мамлекетлик рус музейинде 20, Москва тарыйхый музейинде де сонша силуэти бар. Ф, П, Толстойга профессионал- художник болыуга карсы турган тууысканлары алдында улкен сынаудан отиуге туура келди. Бирак ол сол касипти ийеледи. Е. Ф. Юнге, Ф. П. Толстойдын кызы акеси хаккында хош кеуиллилик пенен ядка тусиреди.

Толстой силуэти улкен коркем усталык, шеберлик пенен ажыралып туратуугын еди. Кобинесе художник техникалык усылларга сууды хам терек жапырактарын сууретлеу ушын кыйып кесуу хам тамызыу усылларын шеберлик пенен пайдаланылган.

Бирок аппликация онери менен тек профессионал художниклер гана шугылланып коймаган. Халык онер устасы Капитан Акакий профессионал художник емес еди. Ол XIX асирдин 60-жылларында Тепляково ауылында тууылган. 10 жасынан баслап кагазды кыйып ширкеу хам онын минараларын салган. Ози суйген бул искер омиринин акырына шекем барлык бос уакытын усы иске жумсады.

Капитан Акакийдин жумысларынын мазмуну хар кыйлы курылыслар, тереклер, куслар, адамлар, белги агашлар онын творчествасында: биринши гезекте курамалы ойма нагыс салыу, уй буйымлары, агашларды безеу хам т б сулыу коринислерди кориуге болады. Аппликация онерине сырт ел художниклери де улкен дыккат аударган.

Француз сууретшиси Анри Матиссанын (1869-1954) озине тан кызыклы аппликациялары бар. Матиссанын турли мийраслары болып перо, калем, комир менен исленген сууретлери, металлдагы нагыс (офорт), таска нагыс салыу (Литография), линолеумге ойма нагыс салыу (гравюра) харип кыятугын машина, китапларды суурет пенен безеу жумыслары болып Анири Матисса шыгармаларынын айырмашылыгы онын кагаздан ислеген аппликацияларында айкын коринеди. Матисс ак кагаз бетлеринин ашык ренде гуаш пенен бояп, кейнинен суурет болатугын кагазды кесе баслаган. Онын кесиндилеринде суурет болатугын сулдер де жок. Бас ролди рен аткарады. Матисс ренлер бир-бирине карама-карсы емес, ал бир-бирине сай келиуи керек деп есаплады. Ол затларды ямаса табият кублысларын сууретлеуде рен, затлардын турлеринен байланыссыз - ак корерменлердин сезимине тасир етиуши кушке ийе болады. Оннан тыскары рен каншама апиуайы болса, сезиу органы соншелли кушли тасир етеди. Ол хар бир аппликация исинде 4-5 рен танлап нагыслардын хакыйкый тусин бай етип корсете алатугын еди. Матисс калемге караганда кайшы улкен сезгирликти калиплестиретугынлыгын тастыйыклайды. Кагаздан кыйып алынган кесиндилерди ен жаксы композиция дузиу, ол орын алмастырып, даслеп оларды тийреуиш, ал кейин желим менен жабыстыратугын еди.

Коплеген асирлер дауамында сулыулап нагыс салыу онери рауажланды. Халык шеберлери эскиз хам сулдерсиз- ак кейин кайталанбайтугын сулыу ойма, кесте нагысларды салатугын еди. Кагаздан кайшы менен кыйылган сулыу кесте нагыслары жанадан хакленген агаш жайдын дийуалларына хам тобесине жабыстырылып сулыулап исленген.

Тур бериудин де айрыкшалыклары да бар. Олар кобинесе ашык ренде болып келеди. Тийкаргы форма хар кыйлы ренлер менен толықтырылады. Кобинесе симметриялык тапсырма формалар, кууыршак фигуралар, данелик осимлик жапырактары папки

ойыншыктар (квятик гуллер) ушырасады. Айемги аппликация усылына агашлар деп аталатугын (тарауланып кеткен агаш шакалары) нагыслары, адам фигуралары, коразлар, жийеклери шашакланган торлы салфеткалар ямаса жийеклерин найза ушына мегзес етип кесип койуу керек. Тематикалык коринислерде (кыйындыларда) ауыл тойларын, байрамларды, дем алыс орынларын атыздагы жумысты сууретлеуши нагыслар басым болады.

Хазирги уакытта жабыстырыу исинде: кептер- паракатшылык символы, тракторлар, автомобиллер, жана мотив пайда болды. Булардын хаммеси халык искусствосынын тийкаргы мазмуны ретинде кабыл етилди.

Кыйуу уыслынын кобирек таралган эпиуайы тури бул кагазды ярымынан буклеп кыйуу болып табылады. Ярымнан букленген кагазды терек (дарак) ваза, куслар, ал бир неше мартебе букленген кагаздан-хороводлар ислеуге болады. Бунун менен кобинесе кайшы менен истейтугын кызлар хэм хаяллар суурет исленбестан бурын шугылланган. Кагаздан куслардын, балыктардын, хайуанлардын, осимликлердин архитктуралык курылыстардын эпиуайы картиналары исленген. Кесиндилер дийуалларга айналарга хэм дийуал аралыктарына жабыстырылатугын болган.

Бурынгы аукамлас мэмлекетлерде- аппликациялар адеттеги буйымлар: тери, кийиз, гезлемелерден исленип кеннен таралган.

Байрам аппликациялары- гузеге хар кыйлы композициядан ренли нагыслар салуу, алтын рендеги бийдай баслары, макке, айгабагар, мийуе, коразлар, тан каларлы куслар- булардын хаммеси хар кыйлы коргизбелерде искусство конкурсларында корсетилген.

Аппликациянын жана бир тури бизин турмысымызга кеннен енгизилмекте- бул флоризм деп аталатугын искусство жанры. Флорист художниклер ажайып аппликация материалын- кургатылган, кептирилген осимликлер, сабан, ак терек туги, ажырык, чеснок кабыршагы, шалгам пиязы х.т.баскаларды пайдаланатугын болды. Флорист художниклер бояусыз кызыклы табият коринислери натюрмортлар, портретлер, доретип жана усылда екинши ренлер дуньясын ашты.

З. А. Мамутова бул сууретлеу искусствосынын жана туринин баслаушысы болып есапланады. Ол осимликлердин табийий ренин хам формасын озгертпей кургатуу (кептириу) технологиясын ислеп шыкты. Осимликлерди сууретлейтугын флорист-художниклер жумыслары хамме калаларда хам шет елдердеги «Табият хам доретиушилик коргизбелеринде» хар дайым табыска ерисип келмекте.

Лекция ушын таяныш тусиник.

Хазирги уакытта мектепке шекемги тарбия жасындагы балаларды тарбиялау, балалар бакшалары ушын канийгелер таярлау маселелери.

Республикамыздын гарезсизлиги шарапаты менен мамлекетимиз бугинги кунде билимлендириу тарауындагы жетискенликлери. «Билимлендириу хаккында»гы Нызам, «Кадрлар таярлау миллий» багдарламасы. Апликация пани хаккында тусиник. Апликация программалык курсын окыу сабакларында балалардын доретиушилик укыбы, коркемлик талгамынын пайда болууы, сезиушилик маданиятынын рауажланыуы хаккында.

Апликация тусиниги озинин касийетлери хам материалларынын фактурасы бойынша хар кыйлы орынлау техникасынын укчаслыгы тийкарында бирлескен коркем шыгармаларды доретиу усылларын оз ишине алады. Апликациянын тийкаргы турлери. Апликациянын ислениуине карай болинууи. Апликациянын рауажланыу процесси онын тарийхы. Хар бир халыктын апликациялык формалары, олардын маданияты, миллий нагыслары, миллий апликациялары. Ертедеги ояныу дауиринде нагыс салыу жетилискен апликациялардын колланылыуы. Силуэт хаккында тусиник. XIX асирдин биринши ярымында ен ири силуэт устасы граф Ф.П.Толстой, Анри Матиссанын доретиушилик мийраслары.

Тур бериудин айырмашылыгы, кыйыу усылынан кобирек таралган апиуайы тури- бул кагазды ярымынан буклеп кыйыу болып табылады.

Апликация жана бир тури бизин турмысымызга кенинен енгизилген- бул флоризм деп аталатугын искусство жанры

Адебиятлар.

1. Гусакова М. А. « Апликация» Нокус- «Билим» 1992ж.
2. Гусакова М. А. «Подделки к празднику» М-1980ж.
3. Холезова Н. В. Курочкин Н. А. «Болалар богчасида лой ва пластилиндан уйинчоғ ясаш» Тошкент- 1991ж.
4. Молотобарова О. С. «Кружок изготовления игрушек сувиниров». Москва- 1990ж.
5. Марковская М. М. «Болалор богчасида табият бурчаги» Ташкент- 1991ж
6. Гулянец Э. К. «Что можно сделать из природного материала.» Москва – 1991ж
7. Мектепке шекемги тарбия концепциясы.
8. Талим стандарты.
9. Кадрларды таярлау миллий багдарламасы.

Тема` Сюжетли аппликация.

Жобасы`

q. №2аздан исленген мозайка.

w. Безе7 жумыслары ушын 3а2аздан исленген аппликация.

Сюжет- бул шы2армада2ы к5рсетилген белгили 7а3ыя, жа2дай, Зубылыс. Аппликация ушын сюжетлерди Залай та4лап алы7 керек . Халы3ты4 5тмишиндеги елди4, Заланы4 бурын2ы архитектуралы3 естеликлери сюжетлик аппликация ушын хызмет ете алады, 81зирги турмысымыз к5плеген 3ызы3 темаларды4 композициясын яд3а салады.

Балалар ба3шасында2ы балаларды4 турмысы да сюжетлик жа3тан жбд1 бай` «Бизи4 ба2», «№усларды ба2амыз», «Сайран». Сюжетлик аппликация ушын к5ркем 1дебият та ке4 материал дбзип береді. К5ркем шы2армаларды та4ла72а Зойыл2ан талап, оларды4 мазмунын аппликацияда к5рсети7 мбмкиншилиги менен белгиленеди. Аппликация исинде шы2армада к5рсетилген баслы 7а3ыяларды с67ретлегенде, аппликацияны4 тийкарын Зура7шы к5ркем текст сюжетин д1л аны3 етип к5рсети7ге умтылы7 керек. Сюжетлик аппликация темалары болып открыткада2ы, журналларда2ы, китапта2ы с67ретлер хызмет ете алады. Бундай жумысларда тийкарынан аппликация исле7 технологиясын жетилистирип, оларды4 д5рети7шилик фантазиясы шекленген болып Залады. Бас3а аппликация тбрлериндей сюжетлик аппликацияда затты4 5зинен (натурадан) салы7 81р 3ыйлы материал бере алады. Келешекте оларды композиция дбзи7де пайдаланы7 ушын тура3лы тбрде жыйнап бары7 керек. Сюжетлик аппликация композициялы3 мазмуны жа2ынан Зоспалы болма7ы да 81м к5п санда2ы персонажлар , затлар,

б5леклерди4 динамикалы3 81рекетлери бойынша Зоспалы болы7ы да мбмкин. Егер сюжет Зоспалы (Зыйын) болмаса с67рет алдын-ала белгиленбей-а3 Зыйып алынады. Эскиз таярла2анда еке7 етип таярла2ан жа3сы болады. Бириншиси тексерип к5ри7 ушын , екінші данасынан барлы3 с67ретти Зыйып алы7 ушын исленеди. *1р бир Зыйып алын2ан с67ретти оны4 с67ретли т1репин ре4ли За2азды4 тегис жа2ына Зойып сызып аламыз , кейін оны Зыйып аламыз , оннан со4 барлы3 аппликацияны тийкар2ы ре4ге жыйнаймыз. Егер алдын ала тийкар2ы ре4ге (фон2а) эскиз тбсирилген болса бул жбд1 же4ил болады. Барлы3 таярлан2ан с67ретлерди эскизди4 бстине Зойып , ре4лерди4 бйлесиклигин аны3лаймыз. Буннан со4 аппликацияны белгили бир избе-изликте желимлеп жабыстырамыз 81м кептиремиз.

Егер аппликацияда симметрия дбзилсиндеги формалар болса , оларды За2азды ббкле7 ар3алы (ярымынан ямаса бирнеше м1ртебе), к5риниске са7латлылы3 бери7 керек болса, о2ан тийисли ре4деги астартыс желимле7 ар3алы, с67ретке на2ыслылы3 керек бол2анда, оны4 араларын еки жа3За айырып асты42ы бетине жийек жабыстыры7 ар3алы исле7 мбмкин.

№а2аздан исленген мозайка

Мозайка (француз. Мосаипе , итал. Мосаико муза2а байланыслы дегенди а4латады), Т1бийий материаллардан (сабан, кептирилген 5симлик , ре4ли таслардан, шийшеден) исленген на2ыс д5ретпе болып табылады. Бул материаллар 81р тбрли жол менен 81кти4, цементти4, 81ртбрли составта2ы Зойы7 массасы менен ж1не де желим менен бириктириледи.

Мозайка жайларды, дий7алларды, п1тиклерди, фонтанларды, вазаларды 81м бас3армаларды безе7 ушын пайдаланылады. Бул 5нерди4 1ййемги тбри . !ййемги Грецияда, Италияда, Византияда2ы онша 3ымбат болма2ан жылтыр емес ре4ли таслардан 81м шийшелерден исленген мозайкалар 81ммеге жа3сы белгили. Мозайкалы3 жумыс блкен д1лме д1лликти, пухталы3ты 81м шеберликти талап етеди. Оларды эскиз дбзип, 31димги аппликация исленгендей етип ислеп баслайды. Мозайка ушын эскизди онша к5п болма2ан санда2ы б5леклерден турату2ын стильге еликлеп дбзген жа3сы болады. Кейин эскизди тийкар2ы тбрге жайластырып , тийисли ре4деги За2азды та4лап алып , оны жабыстыры72а таярлаймыз да 3ыйып ямаса жулып аламыз. *1р бир ре4 кеспелерин 5з алдына б5лек 3оямыз. Кейин тийкар2ы ре4деги эскизди4 кишкене б5легине желим жа2ып , таярлан2ан кеспелерди желимленген бетке жабыстырамыз. Бунда кеспелерди блкен ийне менен шаншып ямаса 3ыс3ыш пенен де исле7ге болады. Усылай азырынлы3 пенен, с67ретти4 барлы3 бетин жабыстырып , жабыстырыл2ан б5легине саома3 салып шы2ы72а болады. Мозайка контурлы болып , я2ный кеспелерди с67ретти4 шетине ямаса пбткиллей ондай жа2дайда оны4 ишки бетиде желимленеди. Мозайканы са4ла3лы 81м са4ла3сыз етип исле7ге де болады. Мозайка 31димги аппликация сыя3лы предметли , сюжетли 81м декоративли болы7ы мбмкин . Декоративли аппликация 81р 3ыйлы геометриялы3 формаларда` тилкимлерде, квадратда, д54гелеклерде исле7 мбмкин. Мозайканы балалар ба3шаларында ишки бетлерин безе7де пайдаланы72а болады.

Безе7 жумыслары ушын За2аздан исленген аппликация .

Аппликация менен танысып болып, оны исле7 т1жирийбесине ийе бол2аннан кейин , безе7 жумысларын балалар ба3шасында , дем алы7 кешелеринде , байрамларда Зона3лар2а мир1тт билетлерин , концерт программаларын , Зутлы3ла7 откриткаларын , ту7ыс3анларын, жолдасларын ту7ыл2ан кбни менен Зутлы3ла7 жумысларын безе7де Золланылады. Аппликацияны безе7 т1жирийбесин беккемле7 балалар ба3шаларында практикалы3 жумысларды 5ткери7де Золланыл2аны пайдалы т1сир ети7и мбмкин` Мысалы, дидактикалы3, сюжетлик реаль к5ргизбели Зуралларын безе7де, 81р Зыйлы столда атЗарылату2ын ойынларда , елканы ойыншы3лар менен безе7де , байрам кбнлерине таярланату2ын байра3шаларды , ойын тамаша аппликацияларын безе7де 81м исле7де т1жрийбелер 5ткери7 Золайлы. Аппликациялар тез арада балалар ертелиги , драмалы3 ойынлар , костюмлер, Зу7ырша3 спектакли ушын на2ыслар , творчестволы3 81м 81рекетли ойын Зураллары , музыка саба3ларын таярла7да ж1рдем етеди. Аппликация тбринде безелген дей7алы газеталар, 81р Зыйлы стендлер 81м к5ргизбелер , адресли папкалар , альбомлар ай3ын сулы7 болып к5ринеди. Аппликация балалар ба3шасыны4 ишки дей7алларын безе7 ушын жбд1 а4сат 81м Золайлы. Группалы3 жайларды безе7де, к5ркем шы2армалар темасына арнал2ан, мысалы` «Сбйикли ертек персонажлары», «Бул жерде жайды4 т5бесинде жасайту2ын Карлсон да жайласы7ы мбмкин», «#ызыл мала3ай» 81м балалар жа3сы к5рету2ын «*1ссений, то3тап тур» мультипликациялы3 фильми сериясында2ы №оян

81м №асЗыр, м1рт Чипполино 81м Буратино аппликациялары безеп туры72а ж1рдемлеседи.

Мийманхананы4 кбти7 жайлары, балалар баЗшасыны4 д1лизлери вазалар2а салын2ан гбл 81м бас3а да 81р Зыйлы аппликациялар менен безелсе жбд1 жаЗсы с1н берип турады.

Адебиятлар.

- 1.Гусакова М. А. « Аппликация» Нокис- «Билим» 1992ж.
- 2.Гусакова М. А. «Подделки к празднику» М-1980ж.
- 3.Холезова Н. В. Курочкин Н. А. «Болалар богчасида лой ва пластилиндан уйинчоґ ясаш» Тошкент- 1991ж.
- 4.Молотобарова О. С. «Кружок изготовления игрушек сувениров». Москва- 1990ж.
5. Марковская М. М. «Болалор богчасида табият бурчаги» Ташкент-1991ж
- 6.Гулянец Э. К. «Что можно сделать из природного материала.» Москва – 1991ж
- 7.Мектепке шекемги тарбия концепциясы.
- 8.Талим стандарты.
- 9.Кадрларды таярлау миллий баґдарламасы.

ТЕМА #А" АЗДАН ИСЛЕНЕТУ" ЫН АППЛИКАЦИЯ ЖОБАСЫ

q.Материаллар хам ускенелер.

w.Кагаз. Кагаздын шыгыу тарийхы.

e.Аппликация жумысын ислеу барысында пайдаланылатугын желимлер хам олардын турлери.

r.Ускенелер. Сабакка таярланыу. Жумыс ислеу усылы.

t.Аппликация эскизин дузиу. Кагаз танлау.

y.Суурет болеклерин кесиу усыллары.

u.Исленген аппликация жумысын желимлеу.

i.Апликацияны кептириу.

МАТЕРИАЛЛАР ХАМ УСКЕНЕЛЕР.

Апликация балалар бакшасы турмысына кеннен енгизилип ол жайдын ишки бетлерин архитектуралык хам коркем безеуде корсетпели кураллар ислеу, байрам костюмларын, сахнаны, дийуалы газеталарды, стендлерди, естеликлерди безеуде пайдаланылады. Балалар бакшасында апликация ушын кагаз тийкаргы материал болып есапланады. Кагаз бенен жумыс ислеуди басламастан бурын, онын озине тан озгешеликлерин, ол кандай материаллардан исленетугынлыгы менен танысып шыгамыз.

Кагаз калай пайда болды ? Коплеген мын жыллар дауамында адамлар хат жазатугын материаллар излеп келген. Бизин ата-бабаларымыз бул ушын ылай хам тастан пайдаланган. Тас хам ылайдын орнына бети мумланган агаш тактайшалардан пайдаланылган. Олар папирус ягный камыска усаган осимликлер менен алмасты т рылган. Нил дарьясы жагалары папирус осимликлери менен капланып турган. Папирус пакалын узынша етип тилип, оларды бир-биринин устине атанак таризли етип жайластырып коятугын болган. Оларды желимлеп, агаш тегислегиш пенен тегислеп кунге кептирген хам тутикшеге орап коятугын болган. Кейинрек греклер буны «Библос» (усынан библиотека) деп атаган. Папирус кагаздан бурын пайда болган, Сонлыктан ол немецлерде «Рариер» англичанларда – «рарег» испанларда «рарел» деп аталган. Руслардын кагаз сози италиянлардын «Бамбадия» - пахта сози менен байланыскан, себеби папирустан сон кагаз ислеп шыгарыу ушын шийки зат ретинде пахта гезлемеси калдыклары хызмет еткен. Пергаме каласында жазыу ушын жане бир материал ислеп шыгылды. Ол бурынгыларга караганда тыгызрак жане беккемирек онын еки тарепине де жазыуга болады. Пергамент ушын шийки зат ретинде мал хам кой терилери хызмет етти. Пергаме папирустан анагурлым кымбатырак болып, оны жетилистириу ушын толык бир мал хам кой падаларын жок етиу талап етилди. Гейде китап жер – муликтен де кымбат болып, оны дийуалларга шынжырлап коятугын еди.

Жазыу ушын ен колайлы материал болып есапланган кагаз деп аталатугын материал табылганша хам коп уакытлар отти. Кагаздын пайда болган уакытын анык билетугын бизде еле бир тарийхшы жок. Кагазды биринши рет II – асирде Кытайда Цай Лун ислеп шыккан деген аныз бар. Кагаз ислеп шыгарыу жолларын Кытайлар жуда купыя сыр туткан. Солай болса да

сыр ашылган VI асирде Кореяда Кытай усылында кагаз ислеп шыккан / кагаз / Кытайдагыдан / артыкмаш / болган / Японияда VII асирде. Сапасы жагынан Японияда ислеп шыккан кагаз Кытайдагыдан артыкмаш болган. Кагаз енди дуньянын хар кыйлы еллерине сатыла, таркатыла баслаган.

Л. Фейхвангердин «Испан балладасы» романында дон Иегурда Кастилия королине былай деп хабарлады: Бизде сондай материаллар бар, сиз озиниздин арка улкелеринизде еситпеген шыгарсыз, бул материалга жазыу пергаментке жазыудан анагурлым колайлырак, егер оны ислеудин сырын билгенде ол пергамент ислеуден 15 – рет арзанырак, ал сенин Тахо жагалыкларында усы материалларды ислеудин барлык мумкиншилиги бар. Сонда сизин жеринизде илим, философия, поэзия лелде теренирек хам байрак болар еди».

XVII асирдин басында Европада (Германияда), кагаз пайда болып усы уакытта бул жерде 218 кагаз дигирманы болган. Кагазды машинада ислеп шыгарыу XVII - XVIII эсирлер аралыгында пайда болган еки ойлап табыудан пайда болган ямаса басланган. Олар унтап майдалайтугын Голландия апаратролл хам франциядагы механизация жолы менен кагаз куйыу апаратлары .Жана шийки зат агаш материалары пайда болды. Белгили француз физиги Реомер 1730-жылы кагазды агаш материалынан болатугынлыгын хам ол жаксы натийжелер алып келетугынлыгын хабарлады.

Кагаз европага ен жая баслады. XVIII асирде Россияда Петр I-дин парманы бойынша Петербургка жакын жерде хам каланын ишинде Амиролстействога кашык емес жерде бир неше кагаз дигирманлары курылды. Калуга афанасий Гончеров А.С Пушкиннин хаялынын бабасы улкен кагаз заводуын курды. Усы уакытлары Россияда 20-дан кобирек кагаз ислеп шыгаратугын улкен фабрикалар есапка алынды.

Бирок бул да кагаз мутажликлерин толыгы менен канаатландырылмады. Бурынгыдай оларды сырт еллеринен алып келинетугын болды.

Кагаздан пайдалана отырып ,биз онын неден хам калайынша исленетугынын ойлаймыз. Кагаз ислеп шыгарыу процесси кыйын. Кагаз шети жок тогайлардан реймсиз коп суулы дарья жагаларынан басланады. Аашлар агаш кесиуши орнынан ,узак жолларга кагаз комбинатларына жибериледи. Бул жерде полат тислер агашлардын тик бойын кысып алып дискалы жаргысы бар столга апарылады.

Коз ашып жумганша асирлер дауамында осип жетилискен агашлар метрлик кесиндилерге айланып ,кейин барабанга барады. Барабанлардан тазартылган баланыс шыгарылады. Баланслар конвейрлер аркалы еки заводка ; агаш массалык хам сульфитли – целлюза заводларына карай калкып барады. Ага массалык заводуна баланслар 60-тонналык жузинде кайрагы бар дигирман тасларга

дифибрирлерге салынып баланыслар агаш массасына айланады. Сульфидли целлюза заводында арналы машинада масса майдаланып ак рендеги талшык материалы –целлюза алынады. Целлюза осимлик тийкарында (негизине механикалык беккемлик хам ийилгишлик касийетин бериуши клеткасынын дийуалынын баслы болеги . Усылайынша кагаз таярлаудын биринши этапы шийки затты кагаз массасына айландырыу ушын механикалы к кайта ислеу этапы тамамланады.

Екинши этапы –кагаз массасын таярлауды оз ишине камтыйды. Агаш массасына целлюзаны ,оган хар кыйлы толықтырыушыларды мысалы: кукирт, сода, хак,каолин ,талык косады. Олар кагазды агартады.,тыгызлайды ,тегислеп баспага колайлы касийет енгизеди. Жамлеуши материаллардан конифоль желими крахмаллар смолалар ,кагазга сыя сортлады.,кагаз бетинин беккемлигин хам тыгызлыгын арттырады.,Гейде кагазга белгили рен бериу керек болса ,бояулар косылады. Буннан баска кагаз массасы суу менен араластырып ,оннан сон кагаз ислеуши машиналарга жибериледи.

А Д Е Б И Я Т Л А Р .

- 1.Гусакова. М. А. «Апликация» Нокис «Билим» 1991 ж2.
- 2.Гусакова. М. А. «Подделки к празднику» М – 1991 ж
3. Молотобарова. О. С. «Кружок изготовления игрушек сувиниров» Москва 1990 – г.
4. Гульянц Э. К. «Что можно сделать из природного материала» Москва – 1992 – г.
5. Балалар бакшасынын тарбия концепциясы.
6. Мектепке шекемги мекемелерде кыйып жабыстырыу бойынша дастур.
7. Кадрларды таярлаудын миллий багдарламасы.

ТЕМА ` ГЕЗЛЕМЕДЕН ИСЛЕНЕТУГЫН АППЛИКАЦИЯ .

Жоба

- 1 .Материаллар 81м бскенелер .
- 2 .Гезлемелерден исленету2ын аппликацияны4 технологиясы .
- 3 .Гезлеме аппликацияларыны4 Золланылы7ы .

Кесте тиги7 - турмыста Золланылып киятыр2ан Зол 5нерини4 ке4 тарал2ан тбри. Гезлеме аппликациясы - кесте тиги7ди4 бир тбри болып табылады .

Аппликация жолы менен кесте тиги7 бул белгили ре4деги гезлеме бетинде бас3а гезлемелерди4 б5леклерин жайластыры7 болып табылады .Бундай аппликациялар тиги7 ямаса желимле7 жолы менен бекитиледи .Гезлеме аппликациялары предметли на2ыслы 81м сюжетли бир ре4ли еки ре4ли 81м к5п ре4ли болы7ы мбмкин .

МАТЕРИАЛЛАР *!М :СКЕНЕЛЕР ,

Аппликация материаллары болып 81р 3ыйлы фактурда2ы синтетикалы3 81м т1бийий гезлемелер тегис 3ылшы3лы жылтыра3 г64гирт 81м тери мамы3 кийизди4 е4 сапалы сортлары хызмет етеди.

Аппликацияны4 тийкар2ы ре4и жипек макпал гезлеме сукно тери болы7ы мбмкин .Тийкар2ы ре4 аппликацияны4 5зине Зара2анда 1де7ир ты2ыз болы7ы керек .Егер де ре4и бойынша ту7ра келету2ын гезлеме б5леклери табылмаса оларды боя72а крахмалла72а болады . Соны4 менен бир 7а3ытта саба3ларды да боя72а болады .

№ыйы7 81м тиги7 7а3тында гезлеме 81р т1репке кетип Залмаслы2ы ушын оны крахмаллайды ситец сатин бамазый гезлемелерин суйы3 картофель унынан исленген желим менен (3ысып кептирип ишки жа2ынан ыссы утюг пенен тегислейди .) жипек батист шилтер синтетикалы3 гезлемелерди - балы3 желими менен Затырады . Бул ушын Зур2а3 3ыйындыларды тахта2а керип Зойып оны4 бстине балы3 желими араласпасы б6ркиледі 81м кейин кептириледи .Тегисле7ге болмайды(утюг пенен).

Апликацияны исле7 ушын эскизди тийкар2ы ре4ге тбсирету2ын жазы7 81м копияла7 За2азлары керек болады.Копияла7 За2азлары ашы3 ре4 ушын Зара Зара ре4 ушын а3 ямаса сары болы7ы керек .

:скене апликация жумысы ушын Зурамалы болмайды . ушлары сбйир 81м иймек блкен 81м киши Зайшылар ийнелер тбйре7ишлер ойма3лар кергилер .

ГЕЗЛЕМЕЛЕРДЕН ИСЛЕНЕТУГЫН АППЛИКАЦИЯНЫ; ТЕХНОЛОГИЯСЫ

Гезлемелерден апликация исле7 гезлемени Зыйы7 81м оны4 шетлерин Зайта исле7ге уса2ан белгили т1жрийбеге ийе болы7ды талап етеди . Жумыс3а киреспестен бурын затты4 улы7ма к5ринисин белгилейту2ын эскиз размерин оны4 Зай жерде 81м Залай жайласату2ынлыгы аны3ланады . К5бизнесе апликация блгиси болып журналларда2ы с67ретлер откриткалар к5ркем 5нер шы2армалары на2ыслары хызмет етеди . К5плеген Зол 5нери шеберлери с67ретлерди киширейти7ге ямаса блкейти7ге умтылады . С67рет сала алмайту2ынлар с67ретти белгиленген масштабта шахма3 клеткалар2а 5ткери7и керек . Бул ушын с67ретлерди те4 квадрат клеткалар2а б5лип блкейтип тбсирилету2ын с67рет За2азына сол те4 квадрат сеткаларын блкейтилген размерде сызып шы2ып с67ретти усы За2аз2а 5ткереді . Апликация элементлери - гбллер а2ашлар Зуслар 8ай7анлар - айры3ша усылда исленип арты3 б5леклерсиз ай3ын келбетке (контур) ийе болы7ы керек .

Эскиз еки дана исленеди . Бир данасы блги ушын Зыйып алынып екиншиси апликация элементлерини4

ту7ры жайласканлы2ын тексерип к5ри7 ушын са3ланады .
№а2аздан таярлан2ан аппликация элементлери о2ан с1йкес гезлеме материалларынан 3ыйып алынады . Бул ушын За2аз блгилерди гезлемени4 бстине 3ойып оларды тбйре7иш пенен бекитемиз ал егер фигура блкен 81м зурамалы болса За2аз блгилерин гезлемеге к5клеп тигип кейин усы2ан Зарап гезлемени тийисли формада (пишинде) 3ыйып аламыз . Гейбир блгилерги 3осымшалар 3осы72а я2ный бир б5лек пенен екинши б5лекти бириктири7 ушын биригету2ын жерди арты2ыра3 жибери7 мысал кофтаны юбка2а 3осып тиги7 ушын арты3 арты3ша жибери7 81м усы арты3ша2а юбканы 3осып тиги7 керек .

Егер на2ыста бир 3ыйлы фигуралар бир неше м1ртебе 3айталанса гезлемени бир неше рет ббклеп За2аз блгиге Зарап бир неше дана етип пишип алынады . Фигураларды пиши7де 1сиресе ири фигураларды пишкенде бойына жибери7 керек болмаса олар тартылып кети7и (деформацияланы7ы) мбмкин . №ыйыл2ан фигураларды тийкар2ы ре4ге жайластыры7да эскизди керекли жерине 3ойылып тийкар2ы ре4 менен фигураларды4 ре4ини4 с1йкеслиги формасы аны3ланады .

№осып тиги7ди 81р 3ыйлы жол менен алып бары72а болады барлы3 3ыйып алын2ан формаларды тийкар2ы ре4ни4 бстине 3ойып белгилеп аламыз . Егер аппликация зурамалы болса к5п б5леклерден турату2ын болса онда аппликацияны толы3 ислеп бол2анша белгиле7ди де б5леклеп алып бары7ымыз керек .

Белгиленген фигуралар катушка саба2ы менен айландырылып тигиледи (майда тигис пенен) материал

Заншелли жылыс3а3 болса тигислерди соншелли жийи етип тиги7имиз керек . №ыялап к5клеген жа3сы болады себеби саба3ты4 ушы бул жа2дайда материал2а беккем жабысады . Аппликацияны4 шетлерин 81р 3ыйлы жол менен тиги7ге болады . Золайлы жу7анлы3та 81м ре4де келету2ын жип пенен (жипти еки м1ртебе д1слеп бир т1репинен кейин екинши т1репинен ре4ли ийрилген жип пенен «петельный» « тамбур» « веревочка» тигислери менен) бул усыл шаша3ланып кетпейту2ын гезлемелер ушын Золайлы . Гезлемеден аппликация исле7де бас3а да усыл - желимле7 усылы пайдаланылады . Ол тегис усылына Зара2анда ана2урлым тез тийкарынан картиналарды исле7де гилемшелерди панноларды ямаса жу7ылмайту2ын затларды исле7де Золланылады .

Желимле7ши состав - гезлемеден аппликация исле7де картофель унынан исленген желим (клейстер) БФ-2 синтетикалы3 желим ПВА желимлери Золланылады . Резина желимин пайдаланы7 ма3сетке му7апы3 келмейди себеби барлы3 формалар белгили 7а3ытты4 5ти7и менен 5згередиди желимди кем-кемнен алып тасла72а ту7ра келеди . Формалар Залай желимленеди Тийкар2ы ре4ни4 форма желимленету2ын орнына пухталы3 пенен желим жа2ылады да форманы4 5зине желим жа2ылмайды . Таяр форма ортадан шетке Зарап кишкене шбберек пенен басылып желимленеди .

Гезлемеден исленген аппликацияны беккемле7ди4 бас3а да жолы бар форма болып 3ыйылату2ын гезлемени4 астына Забат полиэтилен пленкасын Зойып бир 7а3ытты4 ишинде керекли форманы Зосып 3ыйып аламыз тийкар2ы ре4ге полиэтилен формасын оны4

бстине гезлеме б5леклерин Зойып бстине ыссы утюг жбргизип тегисленеди .

Аппликация жазы3 81м ойлы - Зырлы болы7ы мбмкин . Ойлы Зырлы к5ринис пайда ети7 ушын Зыйыл2ан фигураларды4 астына пахта шбберек паралон Зоямыз . Ойлы - Зырлы аппликация сулы7 бира3 оны тазала7 жу7ы7 Зыйын болады . Оны жу72анда 81м тазала2анда к5леми 81м формасы 5згередиди .

ГЕЗЛЕМЕ АППЛИКАЦИЯЛАРЫНЫ; №ОЛЛАНЫЛЫ?Ы .

Кбнделикли Золланылату2ын хожалы3 буйымлары - перде дастурхан алашалар салфеткалар балалар гилемшелери кишкене сумкалар к5пшиклер фартуклар шайнек тут3ышлары асхана Зол2аплары 81м баскалар аппликация исле7де жбд1 сулы7 к5риниске ийе. !сиресе балалар кийимлерине ая3 кийимлерине бас кийимлерине балалар ба3шасында ойна7 мбйешлерин исле7деги аппликациялар жбд1 жа3сы к5риниске ийе болады .

Аппликациялар Зу7ырша3 кийимлерин 81м олар менен ойнайту2ын затларды (т5секлерди дорожкаларды салфеткаларды дастурханларды) исле7де ке4 орын алды . Аппликация жумса3 ойыншы3ларды безе7де байрам костюмлерин байрамларды са72аларды жайды4 дий7алына т5бесин 1шек5йлеп исленету2ын на2ысларды (панно) безе7де Золланылады.

АДЕБИЯТЛАР .

1.Я.Л.Коломинский, Е.А. Панько.

Алты жастагы балалардын психологиясы хагында . Н. «Билим» баспасы. 1991 .

2.Гусакова М.А.Апликация. Н. «Билим». 1992 ж.

3.С.Каримова . Шебер коллар . 1990 ж.

4.«Учинчи минг йилликнинг боласи». Маърифат ва маънавият нашри. Тошкент . 2001 й.

5.А.И.Давидчук. «Развитие у дошкольников конструктивного творчества». Москва. Прос. 1993 г.

ТЕМА ` Т!БИЙИЙ МАТЕРИАЛЛАРДАН ИСЛЕНЕТУГЫН АППЛИКАЦИЯ.

Жоба

- 1. Сабаннан исленету2ын апликация .**
- 2. Сабанды таярла7 .**
- 3 . Сабаннан апликация исле7де Золланылату2ын тийкар2ы
ре4 81м желимлер .**
- 4 . Сабаннан апликация исле7 технологиясы .**

Сабаннан исленген апликациялар шексиз 5зине тартады олар алтын с17ле шашып Зулпы д5нип турады . Бундай к5ринис сабанны4 кбт1 тегис жылтыр бети 81м талшы3ларыны4 узынша жасалы7ынан болады . Бул талшы3лар тек белгили 31ддинде 2ана с17ле шашып

турады . Кбн нурына 81р Зыйлы мбйеш жасап дбзилген аппликация 5зинше Зайталанбайту2ын сулы7лы2ын - алтын с17лесин т5гип турады . Сабаннан исленген аппликация 81зирги заман жайларыны4 ишин безе7де де жбд1 о4 тбседи . Сабаннан исленген са72алар - жа2ымлы сыйлы3 . Олар с67ретлер на2ыслы жола3лар китап Заплары санды3лар рамкалар болы7ы мбмкин .

Мектепке дейинги таярлы3 топарларында балалар сабаннан исленету2ын аппликацияларды 1де7ир же4ил иске асыра алады . Бул жумыс ушын ту7ры мбйешли формада2ы затларды жай квадрат жайды4 т5беси - бшмбйешлик ж1не де бшмбйешлик формасында2ы елочка Жел3омлы кеме байра3ша замарры3 жола3тан исленген жозары т1репи бу7аза3лан2ан тббирлерди Залпа3 ярым д54гелекти та4лап алы7 керек . Сабаннан аппликация исле7де (3-4 баладан Зурал2ан) кишкене топар менен ислеген жа3сы болады .

САБАНДЫ ТАЯРЛА?

Аппликацияны 31леген сабаннан Зурап исле7ге болады сулы тары салы арпа бийдай сабанларынан . Гейбир жабайы 5симликлер - тимофеевка куриная слепота отла3 жерде 5сету2ын мятлик арпа2а уса2ан 5симликлер жабайы сулы да аппликация материаллары болып хызмет етеди . Аппликация мтериалы сыпатында 5нимди жыйнап бол2аннан со4 атызда Зал2ан сабанны4 аз2антай б5леги де пайдаланылады .

Сабанды таярла7ды жазды4 азырында 21ллени тбйекле7ди4 алдында 81м со4ында ол алтындай болып

сар2ай2ан 7а3ытта ислеген жа3сы болады . Сабанны4 орта42ы б5леги - аппликация ушын е4 жа3сы материал . Сабанны4 па3алы д54гелек иши зу7ыс бу7аза3лар2а б5линген болады .

Сабанды таярла7да оны4 бу7аза3ларын кесип таслап ал бу7аза3 аралы2ында2ы пбтин б5легин арна7лы зуты2а салып зояды . Бу7аза3ты4 тбйилген жерди4 жанында жапыра3лары болады . Оларды да са3лап зойы7 керек себеби кейин тийкар2ы ре4 сыпатында аппликация2а 81р зыйлы тбр бери7 ушын олардан пайдаланы72а болады . Сабанны4 ре4и бир зара2анда 81ммеси алтын ре4де болып к5ринген менен олар 81р зыйлы . Ды33ат пенен зара2анда оны4 100 тбрли айырмашылы2ын аны3ла72а болады .

Аппликация ушын еки жол менен алынату2ын ыссы 81м су7ы3 усылында алынату2ын сабан ленталарынан пайдаланылады .

Ыссы 8алында таярла7 усылы .

Бир топ газетаны4 бстине пбтин сабанлар зойылады . Сабанларды4 бстинен ыссы утюг жбргизиледи . Ыссы утюг тийген сабанлар енсиз сабан ленталарын пайда етеди . Бундай ленталардан исленген аппликациялар д54ес ойлы-зырлы болады . Егер сабанды утюг пенен тегислеместен бурын 60-80 температурада2ы ыссы су7да услап турылса 81м ол 5ткир пыша3 пенен ямаса Зайшы менен узынына зыйылып еки т1репке жазып жиберип ыссы утюг пенен тегисленсе сабан ленталары енли 81м жумса3 болып жумыс исле7ге Золайлы болады .

Су7ыз 8алында таярла7 усылы .

Бул усыл 1пи7айы сабанды узынына 3ыйып Заптал т1репке жазып Зайшыны4 услайту2ын д54гелекшелери менен Затты болып тегисленеди . Усындай усыл менен алын2ан сабан материаллары утюг пенен тегисленген сабан материалларына Зара2анда ийилгиш 81м жылтыра3 болып келеди .

Сабанлар2а ре4 бери7.

Сабанларды4 т1бийий ре4лери 81р 3ыйлы болады сарыла7 жасылла7 сурла7 к5гисле7 3ыз2ылтла7 ре4лер . Егер бас3а ре4лер исле7 керек болса онда о2ан жылы7 берип Зайта ислейди сабан ленталары а2артылады ямаса боялады .

№о4ыр ямаса Зара 3о4ыр ре4 пайда ети7 керек болса сабан ленталары уза3 мбддетке ыссы утюг астында турады . Бул былайынша исленеди блкен газета тобыны4 бстине сабан ленталарын 3ойып шы2ып бстинен ыссы утюг жбргиземиз . Ре4лерди4 той2ынлы2ы утюгты4 ыссылы3 температурасына 81м сабан ленталары усындай жол менен Занша 7а3ыт 3ыздырылы7ына байланыслы болады .

№ара 3о4ыр ре4ди пайда ети7ди4 бас3аша жолы да бар алдын -ала таярлан2ан сабан лентасын нан 31липти4 (противень) ямаса решетканы4 бстине салып ыссы духовканы4 ишине 3оямыз Сабанны4 ре4ин усылай етип Зара 3о4ыр 81ттеки Зара ре4ге де жеткери7ге болады .

Сабанды ас содасы араласпасында Зайнатса3 оны4 алтын сары ре4ге ал марганец 3ыш3ыл калий араласпасында 3ыз2ылт ре4ге 5згергенин к5ремиз .

Сабанды ашыз ре4лерге боя7 ушын ашыз Зызыл ашыз к5к ре4лер гезлемелерди бояйту2ын анилин боя2ышлар Золланылады (боя7 усылы боя2ыш пакетинде к5рсетиледи). Сабанды боя7да ре4ли лаклардан суйы3лы3лардан пайдаланы72а болады .

Сабаннан аппликация исле7де Золланылату2ын тийкар2ы ре4 81м желимлер .

Сабаннан исленген аппликация жайласату2ын тийкар2ы ре4 белгили талаптар2а жу7ап бери7и керек . Алды менен тийкар2ы ре4 ушын арнал2ан материал ты2ыз болы7ы тахталар а2аш б5леги фанера оргалит картон ма3пал За2азлар керек . А2аш тахтайшаларды4 жбз бетин боямай-а3 ямаса майлы боя7 мебел лагы менен боялса да болады . Тийкар2ы ре4 81р Зыйлы Зара г64гирт Зызыл г64гирт жасыл Зо4ыр ре4де болы7ы мбмкин . Сабаннан исленету2ын аппликацияда 81р Зыйлы желимлер казейнли «Марс» «БФ-2» «Уникум» желимлери жарамлы болады .

Сабаннан аппликация исле7 технологиясы .

Сабаннан аппликация исле7 бир неше т6рге ийе болады затлы (предметли) сюжетли 81м безе7 аппликациялары болы7ы мбмкин .Сабаннан аппликация исле7де За2аздан аппликация исле7 За2ыйдаларына сбйенип исленеди . Бира3 композиция исле7де сабаннан исленген с67ретлерди желимлей берместен с67ретлерди4 д5герегинде ке4 орын Залдырып композицияны майда б5леклер менен толтырып

оны Зыйынластыры7 керек .Аппликацияны белгили избе-изликте сюжет та4ла7дан баслайды . Сабаннан

исленген аппликациялар 81зирги заман архитектуралы3
Зурлысында г5не ескерткишлерде т1бийий материаллар
арЗалы жбд1 сулы7 шырай берип турады .

Д54гелектеги овалда2ы жола3ларда2ы тутыны7
затларда2ы- гбзелердеги дуз салату2ын ыдысларда2ы
вазаларда2ы хохломск на2ысы айры3ша к5зди тартады .
№усларды4 гббелеклерди4 балы3ларды4 гбллерди4
сб7рети салын2ан на2ыслар блкен т1сир етеди .

Эскиз дбзи7 - сабаннан аппликация исле7ди4 жбд1
жу7апкерли бас3ышы . Буны4 5з алдына н1зик жерлери бар
. Жумысты4 табыслы болы7ы 81р бир сабан б5леги Зайсы
ба23ыта желимлени7ине байланыслы . Сол ушын эскизге сабан
б5леклери желимленту2ын ту7рылар 1пи7айы 31лем менен
алдын-ала сызып алынады .

Эскизди тийкар2ы ре4ге тбсири7 де аппликация исле7ди4
жу7апкерли моментлерини4 бири . Эскизди4 арт3ы т1репине
а3 31лем менен ямаса Зур2а3 порды4 б5леги менен сызы3
сызылып шы2ады. Усындай 8алда эскизди тийкар2ы ре4ни4
бстине Зойып 1пи7айы 31лем менен барлы3 сызы3лар сызып
шы2ылады . Тийкар2ы ренге тбсирилген сб7ретти4 сызы3лары
а3 болады . Олар тийкар2ы Зара ре4де жа3сы к5ринип
Зара За2аз салып ислегендей аппликацияны патасламайды .
Егер аппликация исле7 ушын арнал2ан тийкар2ы ре4 ашы3
болса эскизди4 арт3ы т1репин Зара ямаса бас3а ре4ли
31лем менен сызып шы2ы7 керек .

Сабаннан аппликация исле7ди4 е4 Зыйыны - бул сабан
ленталарын желимле7 болып табылады . Желимлеместен
бурын олар ре4ине Зарап ашы3 сары ре4лиси - бир
орын2а ашы3 Зо4ыр ре4лиси -бас3а орын2а гб4гирт
Зо4ыр ре4лиси - бшинши орын2а 81м т.б. Зойылып

к5риледи . Кейин оларды керекли к5лемде б5лип эскизди4 с67ретини4 бир б5леги кесип алынады оны жола2ына Зарап Зыйып алып желимлейди оны оны Зур2а3 За2аз2а к5ширеди . Оннан кейин 2ана сабан лентасыны4 б5леклерин Зурастыра баслайды . Сабан ленталарыны4 Зыйындылары с67реттен блкен болы7ы керек . Желимле7де оларды4 арасында са4ла3 Залмаслы3 ушын бир-бирине жа3ын Зояды . Сабан аппликациясын кептири7де Золланылату2ын жбк басымы За2аз аппликациясында Золланылату2ын жбк басымынан а7ырыра3 болады . Жабыстырылы7шы сабан ленталары кепкеннен со4 За2аз с67ретти4 сыртына шы2ып тур2ан сабан б5леклери Зыр3ылып тасланады . Солай етип таярла2ан с67ретти4 сырт3ы жа2ына желим жа2ылып тийкар2ы ре4ге бириктириледи 81м екинши м1ртебе жбк басымын салып кептиреди .

Сабан ленталарын желимле7ди4 бас3а да т6ри бар оларды д1слеп За2аз2а желимлеп сабан лентасыны4 бирин екиншисине са4ла3 Залмастай етип Зурастырады . Желимленген сабан палотнасынан тийисли форма пишип алынады .

Таяр аппликация2а оны4 айырым майда б5леклерине кбйдири7 жолы менен 81р Зыйлы т6р ре4 бери7ге болады .

Шийше астына Зойыл2ан 81м Заспа3лан2ан сабан аппликациясы шийшесиз аппликация2а Зара2анда жа3сы са3ланады .

!дебиятлар .

1.Я.Л.Коломинский, Е.А. Панько.

Алты жастагы балалардын психологиясы хагында . Н. «Билим»
баспасы. 1991 .

2.Гусакова М.А.Апликация. Н. «Билим». 1992 ж.

3.С.Каримова . Шебер коллар . 1990 ж.

4.«Учинчи минг йилликнинг боласи». Маърифат ва маънавият
нашри. Тошкент . 2001 й.

5. А.И.Давидчук. «Развитие у дошкольников конструктивного
творчество». Москва. Прос. 1993 г.

ТЕМА ` №ур2атыл2ан 5симликлерден исленету2ын апликация.

Жоба `

1.Т1бийий материалларды таярла7.

2.%симликлерди кептири7 технологиясы.

3.Тийкар2ы ре4, бскене 81м желимле7 Зурамы.

*1зирги 7азытта гбллерден ,ш5плерден, жапыра3лардан
исленету2ын *флористка* деп аталату2ын апликация ке4нен
танылма3та. Бул материаллар менен исле7 мектепке дейинги
балалар ушын Золайлы. Т1бият пенен тиллеси7 жбд1 Зызы3
,пайдалы 81м 5зине тартады.Ол д5рети7шилик , ойла7
,сезгирлик ,мийнет сбйгишлик ,к5ркем тал2амды
ра7ажландырады.Липа жапыра2ынан алма ямаса осина гбзги
жапыра2ынан –замарры3 ,а3 теректен- репка , ал гешир к5гинен
терек исле7 ушын блкен фантазия керек. Т1бият бизге
Зайталанбайту2ын р14бе-ре4 бояларды, жетилискен таяр
формаларды инам еткен. %симликлер менен исле7 балаларда
ту72ан жерге бол2ан мухаббат, ы3тыятлылы3 пенен Зара7

Затнасларын т1рбиялайды , 5симликлерди ашы3 8а7ада жыйна7 81м таярла7ды4 5зи де пайдалы болады.

Т1бийий материалларды таярла7

%симликлерди жыл м17симине 81м мбмкиншиликлерине Зарап бзликсиз таярлай бери7ге болады` мысалы ясен 81м клен тухымлары 3ыста таярланады. Ерте б181рде гбллерди4 81м жабайы 5симликлерди4 жапыра2ын кептири7, жазды4 басында- а3 терек тбгин, ал жазды4 ыссы кбнлеринде 81р 3ыйлы то2ай гбллерин, атыз 81м отла3 жерлердеги гбллерди, кейинирек- гбзги жапыра3ларды таярла72а болады. Ре4лерди4 к5плеген бай тбри гбзде ушырасады.

%симликлерди жыйна7 81м таярла7ды кбнни4 31леген 7а3тында 5ткери7ге болады. %симликлерди таярла7да тереклерди4 жасыл ша3аларын сындырып путалы3ларды заяла7 керек емес. Гбзде барлы3 жер жапыра3 жамылады. Жапыра3 таярла7да 31леген т1бият пенен , мейли ба2ларда сейил ети7 ме , Заладан сырт3а, т1бият3а шы2ы7 ма, туристлик саяхат па, 81ммесинен пайдаланы72а болады. Материал Заншелли к5п тбри болса, соншелли оны4 менен исле7 а4сат болады.

%симликлерди кептири7 технологиясы.

%симликлерди аппликация исле7ге таярла7 81р 3ыйлы` оларды пресс астында кептири7 ямаса ыссы утюгти4 астына 3ойып кептири7ге болады. Прессти4 астына 3ойып т5мендегише кептириде` ора7 ямаса фильтрле7ши За2азлар таярланады. Кейин жапыра3ты китап3а у3сатып ярымнан ббклеп оннан со4 бир неше прокладка ушын газеталар 81м жбк таярланады. Прокладка китапты4 астына 81и бстине 3ойылады.

Егерде жыйналган 5симликлер 1м болса, оларды алды менен кептиреді. Жапырақтарды, шпелерді, гблдерді кітаптың ишине жайластырады. Ишине 5симликлер салынған кітаптарды бірінші бстине бірінші Зойыға болады, бірақ олардың араларын газетадан иленген прокладкалар бәліп турығы керек. Ең соңғы прокладканың бстине фанера немесе кішкене тахта, ал оның бстине **10-15** кг жбк Зойылады. Прокладкаларды бір күн сайын 1м болған газеталарды Зуратылғандары менен алмастырып турады. Әдетте **4-6** сутка ишінде 5симликлер толығы кебеді. 5симликтерді кептіргі Зурға жайды ишінде 5ткерілігі керек. Кептірілген 5симликтерді таярлады басаша жолы тмендегіше` бір топ газетаның бстине жапырақтарды Зойып шығып бстин бір газета менен бастырамыз. Кейін ыссы утыг пенен тегіслейміз. Жапырақтар **2-3** минут ишінде кептіріледі. Бул усыл ландыш, плен боярышник, осопа басша да декоратив шпелерді кептіргіде жағысы болады.

Көплеген 5симликтер кептіргі нәтижесінде 5зинің д1слепкі ретін жойылтады. Әсіресе бул жағдай көк 81м аз реті бар 5симликтерде болады. Шпелерде 5з ретін 5згертеді. Кептіргіде ретін жоғалтпайтуын 5симликтерді бәліп Зойған пайдалы. Булар тюльпанлар, георгинлер, алтын шарлар, пионлар, гвоздикалар, Шабо, Зызыл мақ, шиповник. Бул 5симликтерді кептіргі, шп жапырақтарын кептіргіден парзланып туратуынлығын ескертіміз керек. 5симликтердің гбл жапырақтары да кітаптың ишине салынып, оның прокладкалары **4-5** сааттан алмастырылып турылады. Бір жылы 5симликтер - георгинлер, ромашкалар, календулу (ноготки), виолу (анюта көзлі), космеюлерді пбтинлей кептіргіге болады. *1р бір гбл жапырақтарының астына

жуЗалап бир- бирине тийместей етип пахта салып шы2амыз. Пахтаны са3ыйна формасында гбл жапыра2ыны4 астына салып, бсти4ги бетине 5зегини4 Зыр д5герегине Зойып шы2амыз. П1шек гбли, арыслан жут3ынша2ы (львиный зев) гбллерин кептиргенде , оны4 ишки Зу7ыслы2ы кишкене пахта менен толтырылады.

Ашы3 сирень, флокс, гортензия гбллерин кептиргенде оларды бир-биринен айырып ислейди, композиция дбзгенде оларды т1бийий формада жыйнайды. Кептирилген 5симликлерди китапты4 ишинен шы2арып алмастан сол кептирилген тбринде Затты папкаларда са3ла7 усынылады. Китаптарды4 аралы2ына е4 болма2анда еки газета салы7 з1рбр.

Тийкар2ы ре4, бскене 81м желимле7 Зурамы.

Тийкар2ы ре4 ушын Зара ямаса т5сек ре4индеги ма3пал За2аз пайдаланылады. А3, мысалы` ватман За2азын да пайдаланы72а болады. Бул ре4 5симликлерди4 е4 н1зик айры3ша ре4лерин к5рсетип турады. Тийкар2ы ре4 ушын картон, кенеп гезлемесин пайдаланы72а болады. Тийкар2ы ре4 хызметин а3 ма3пал т1репинде Зойыл2ан а3 теректи4 гбмис жапыра2ы , девиясил, чернобыльник малина, лапчатник, лоха, айы7 Зула3, то2ай сиренлери , мати-мачеха, сотролист, Зызыл к5к явор хызмет етеди. Олар картонны4 барлы3 бетине жабыстырылады. Гейде тийкар2ы ре4 ушын м1ккени4 жапыра2ы 81м Зу7ратыл2ан ажыры3 пайдаланылады.

Аппликация исле7де т5менде аты к5рсетилген 1сбаплар` Зайшы, ЗысЗыш, акварель кисти , ийне- саба3 талап етиледі. Кептирилген 5симликлерден аппликация ислегенде буйымда да3 Залдырмайту2ын картофель крахмалынан исленген клейстерден пайдаланы72а да болады. Ш5плерди4 жу3а

жапыра3ларын синтетикалы3 желим менен жабыстыр2ан жа3сы . Ты2ыз жапыра3лар казейин , резина 81м ПВА желими менен жабыстырылады. Желимле7 Зурамын 5симликти4 арт3ы т1репине еки -бш жерден тамызып ямаса жу3а етип жа2амыз.

Кептирилген 5симликлерден исленген аппликациялар морт, сын2ыш болып, олар 1де7ир же4ил жбк салы7ды талап етеди, еки ямаса бш журнал, болмаса бир нешше газеталарды4 5зиде жеткиликли. Гей 7а3ытларда, мысалы, 5симликти4 тбрине с1йкес та4лан2ан пута ша3алар саба3 3осып тигиледи. Ири гбллерди де солай етип ортадан 3осып тиги7ге болады.

АДЕБИЯТЛАР .

1.Я.Л.Коломинский, Е.А. Панько.

Алты жастагы балалардын психологиясы хақында . Н. «Билим» баспасы. 1991 .

2.Гусакова М.А.Аппликация. Н. «Билим». 1992 ж.

3.С.Каримова . Шебер коллар . 1990 ж.

4.«Учинчи минг йилликнинг боласи». Маърифат ва маънавият нашри. Тошкент . 2001 й.

5. А.И.Давидчук. «Развитие у дошкольников конструктивного творчества». Москва. Прос. 1993 г.

Тема` Аппликация саба2ын 5ти7 метод 81м усыллары
Жобасы

1. Аппликация- декоратив су7ретле7 5нерини4 бир тбри сыпатында.

2. Аппликация- мектеп жасына шекемги балаларды4 искерлигини4 бир тбри .

Аппликация- су7ретле7ди4 реалистлик тийкарын са3лап Залы7шы к5ркемлик жумысларыны4 ана2урлым 1пи7айы тбсиникли усылларыны4 бири. Аппликацияны тек 2ана безе7 жумысларына емес, сондай-а3 корсетпели Зураллар исле7де, 81р 3ыйлы ойыншы3лар2а, байра3шалар2а , байрам с1нелерине ба2ышлан2ан са72алар2а, 81р 3ыйлы костюмларды безе7де, с67рет, на2ыс салы7да 8.т.б. ке4нен Золланылады.

Аппликацияны4 тийкар2ы белгиси сулдер тбринде бери7, образды бир 31липте к5рсети7 болып табылады. Аппликация айырым к5ринислерден турату2ын- затлы3 (жапыра3, ша3а, а2аш, замары3, гул, 3ус, 8ай7ан, жай, машина, адам 8.т.б.) болы7ы, 81рекетлерди4 , 7а3ыяларды4 жыйынты2ын а4латату2ын сюжетлик (Бизи4 7атан, Космос3а ушы7, №услар ушып келди) 81р 3ыйлы затлар2а на2ыс ойы7, кесте салы7ды 5з ишине алату2ын декоративлик аппликациялар болы7ы мумкин.

Улы7ма ал2анда аппликация бстки кийим, ая3 кийим, бйге 81м тутыны7 затларына 81зирде к5плеген халы3ларды4 с1н бери7, безе7 жумысларыны4 е4 1йемги усылларынан бири болып есапланады.

Аппликация балаларды4 сбйикли искерликлерини4 бири сыпатында балалар ба3шасы турмысына ке4нен енгизилип атыр. Ол к5ргизбели Зураллар исле7, байрам костюмларын, сахнаны, дий7алы газеталарды, стендлерди, естеликлерди безе7де пайдаланады. Баланы За2азды4 аны3 ре4и Зу7антады, фигураларды4 дурыс тбси7и ке7лин к5тереди, За2азды 3ойы7 81м клейле7 техникасы оларда блкен 3ыз2ы7шылы3 келтирип шы2арады. С67ретле7 искерлигини4 81р бир тбри соны4

ишинде аппликация шахсты т1рбияла72а, 1дет 81м у3ыплылы3ты4 ра7ажланы7ына, белгили билимлерди4 31липлеси7ине ба2дарлан2ан.

Аппликация балалар2а ре4 8а33ында2ы, предметлерди4 дбзилиси, оны4 к5леми 81м формасы, композициясы 8а33ында билимлерин актив 5злестири7 мумкиншилигин береді.

Аппликация саба2ы 2 - киши топардан (**3-4 жаслар**) басланады. Бул жаста2ы балаларды4 5згешелигин есап3а ала отырып (Золды4 майда булшы3 етлери еле толы3 ра7ажланба2ан, 81рекетлери 81лсиз, 5з 81рекетин к5з ар3алы Зада2ала7ы еле жетилиспеген) оларда аппликациялы3 жумысларды орынла7да Зайшы берилмейди. Барлы3 фигуралар 81м б5лимлер балалар2а таяр тбрде бериледи.

Аппликация саба2ында т1рбияшы балалар2а д54гелек, т5ртмбйеш, бшмбйешликлерди ажыраты72а бйретеди, ре4лерди бйренеди. Аппликация саба2ы бул жаста 2 81птеде 1 рет 5тиледи.

